

Aanpak: OGGz

De gemeente heeft de vragenlijst betreffende deze aanpak ingevuld en relevante documentatie toegestuurd. Een – beperktere – vragenlijst over deze aanpak is ingevuld door:

- OGGz Z.O. Drenthe
- GGD Drenthe

Deze netwerkpartners zijn aangedragen door de gemeente. Op basis van de ingevulde vragenlijsten en de aangeleverde informatie gezamenlijk heeft STJ de beoordeling gemaakt.

Beschrijving

De gemeenten Coevorden, Borger-Odoorn en Emmen hebben samen met de relevante ketenpartners in een regionaal convenant OGGz vastgelegd dat zij met behulp van een netwerkorganisatie op doelmatige en doeltreffende wijze een bijdrage willen leveren aan de hulp- en dienstverlening aan OGGz-cliënten.

OGGz-cliënten zijn cliënten met complexe problemen (psychische problemen in combinatie met verslavings-, dak- en thuislozen-, verwaarlozings- en overlastproblematiek etc.)

Het netwerk is samengesteld uit vertegenwoordigers van de convenantpartijen (voor Emmen: gemeente Emmen, GGD Drenthe, GGZ Drenthe, VNN, Promens Care, Politie Nederland, Welzijnstichting Sedna, Lefier, Woonservice, Domesta, Leger des Heils en Zienn) en een onafhankelijk voorzitter in dienst van de gemeente Emmen.

Tot de taken van het netwerk behoren onder meer:

- nastreven van consensus over de aanpak en te treffen maatregelen ter voorkoming en beperking van OGGz-problematiek
- de onderlinge afstemming van maatregelen betreffende optimalisatie van de hulp- en dienstverlening
- t.b.v. de te treffen maatregelen uitwisselen van de noodzakelijke gegevens binnen de grenzen van de wet
- evalueren van de getroffen maatregelen.

De gemeente geeft aan dat ongeveer 200 gezinnen op dit moment zorg en ondersteuning krijgen vanuit deze OGGz-aanpak.

Bevindingen toezichtonderzoek

Samenwerkend Toezicht Jeugd heeft 'de OGGz aanpak' getoetst aan de hand van vijf thema's voor verantwoorde zorg en ondersteuning voor gezinnen met een geringe sociale redzaamheid. De vijf thema's zijn:

- **Toeleiding:** gezinnen zijn in beeld en worden bereikt met de aanpak
- **Gezin centraal:** de aanpak stelt het gezin en zijn sociale netwerk centraal
- **De aanpak:** de aanpak is planmatig, samenhangend en vasthoudend en de regisseur is toegerust
- **Samenwerking:** er moet goede samenwerking zijn tussen de instanties die bij een gezin betrokken zijn
- **Continu:** indien nodig moeten zorg en ondersteuning langdurig kunnen worden ingezet, in wisselende aard en intensiteit

Deze thema's zijn verder uitgewerkt in criteria en bijbehorende indicatoren. De onderstaande tabel bevat de bevindingen van STJ per indicator uit het toetsingskader, waarmee STJ beoordeelt of op beleidsniveau de zorg en ondersteuning aan gezinnen met geringe sociale redzaamheid op toereikende wijze is vormgegeven. Per indicator wordt aangegeven of de zorg en ondersteuning vanuit de aanpak daaraan voldoet (✓) dan wel of er een verbeterpunt is (X).

Toeleiding		
Criteria	Indicatoren	Bevindingen
GGSR zijn in beeld	Alle netwerkpartners hanteren dezelfde omschrijving van GGSR	✓ De netwerkpartners geven aan het gaat om zorgmijdende gezinnen waar de reguliere hulpverlening geen toegang of resultaat (meer) heeft en waar problemen zijn op meerdere leefgebieden (vaak psychiatrische, financiële en verslavingsproblemen).
	De gemeente heeft zicht op de populatie GGSR	✓ De gemeente weet bij benadering hoeveel gezinnen met GGSR in de gemeente wonen en in welke wijken.
De aanpak bereikt alle gezinnen waarvoor dit nodig is	De netwerkpartners weten waar gezinnen voor de aanpak kunnen worden aangemeld	✓ De gezinnen kunnen via het OGGz-meldpunt worden aangemeld voor de aanpak.
	Netwerkpartners en alle relevante partijen melden GGSR aan voor de aanpak	✓ Netwerkpartners en vele relevante partners melden gezinnen aan voor de aanpak. Alle ondervraagden noemen de schuldhulpverlening, het maatschappelijk werk, huisarts, de politie, de woningbouworganisaties en de thuiszorg als netwerkpartners die aanmelden voor de aanpak.

Gezin centraal		
Criteria	Indicatoren	Bevindingen
De aanpak stelt het gezin en zijn sociale netwerk centraal	<p>Binnen de aanpak wordt de eigen kracht van het gezin ondersteund en benut</p> <p>Binnen de aanpak wordt het sociale netwerk van het gezin benut</p> <p>Binnen de aanpak is de behoefte van het gezin uitgangspunt bij het bepalen wat nodig is</p>	X Het OGGz beleid maakt onderdeel uit van het prestatieveld maatschappelijke opvang binnen het Wmo-beleid. Algemene principes binnen het Wmo-beleid zijn o.a. het versterken van de eigen kracht van de burgers, een integrale en samenhangende aanpak en een niet vrijblijvende maar resultaatgerichte aanpak (beleidsplan Maatschappelijke Ondersteuning 2012-2016). Uit de aangeleverde documentatie voor de OGGz- aanpak en op basis van de ingevulde vragenlijst wordt echter niet duidelijk op welke wijze het gezin en het sociale netwerk centraal staan in de OGGz-aanpak.

Vervolg bevindingen toezichtonderzoek

Aanpak		
Criteria	Indicatoren	Bevindingen
Planmatig	De gemeente heeft beleid voor de groep GGSR De gemeente zorgt voor een gezamenlijke visie op de aanpak voor GGSR	<p>✓ De gemeente heeft in het beleidsplan Maatschappelijke Ondersteuning 2012-2016 aandacht voor de OGGz. De OGGz-aanpak is vastgelegd in een regionaal convenant OGGz. Het convenant is opgesteld door drie gemeenten (Borger-Odoorn, Coevorden en Emmen) samen met de verschillende organisaties binnen deze gemeenten. In het convenant zijn onder meer afspraken gemaakt hoe de integrale aanpak voor OGGz cliënten is vormgegeven. Daarnaast zet de gemeente Emmen volop in op een integrale doorontwikkeling van het jeugdbeleid en het Wmo-beleid in voorbereiding op de diverse decentralisaties in het sociale domein.</p>
	De netwerkpartners hebben gezamenlijke doelen geformuleerd ten aanzien van de aanpak van GGSR	<p>✓ Het doel is opbouwen van een vertrouwensrelatie, zorgen dat de hulp op gang komt, duidelijk hebben wie verantwoordelijk is en gezamenlijk met de ketenpartners werken aan de doelen in het gezinsplan.</p>
	De resultaten van de aanpak worden bijgehouden De netwerkpartners evalueren de resultaten van de aanpak De gemeente evalueert de resultaten van de aanpak Op basis van de evaluatie wordt het beleid gecontinueerd dan wel bijgesteld	<p>✓ Eén van de netwerkpartners geeft aan dat op casusniveau in het zorgoverleg vaste evaluatiemomenten zijn. De andere netwerkpartner geeft aan dat dit gebeurt via het cliëntvolgsysteem.</p> <p>✓ De totale aanpak wordt geëvalueerd door de GGD Drenthe en aangeboden aan de stuurgroep OGGz waarin de managers van de partnerorganisaties voor OGGz zitting hebben en de wethouders van de drie gemeenten in Zuidoost Drenthe. De resultaten worden gebruikt voor de subsidievaststelling, maar ook maakt de stuurgroep OGGz een jaarplan op basis van de evaluatie. Verder worden de resultaten gebruikt voor beleidsontwikkeling (te denken valt aan bijvoorbeeld beleidsplannen Wmo).</p>
Een toegeruste regisseur	In de aanpak is er één centrale persoon voor het gezin die de intensieve zorg en ondersteuning aan het gezin op elkaar afstemt (de regisseur)	<p>✓ De centrale persoon binnen de aanpak is de casuscoördinator.</p>
	De doorzettingsmacht voor de regisseur is geregeld	<p>✗ De gemeente en één netwerkpartner geven aan dat de doorzettingsmacht niet is geregeld.</p>
	De regisseur is voldoende toegerust om zijn functie uit te oefenen	<p>✓ Bij de selectie van de regisseur worden specifieke eisen gesteld. LET OP: Er zijn geen afspraken gemaakt over de maximale caseload van de regisseur.</p>
Samenhangend	Uitgangspunt bij de aanpak is dat de netwerkpartners werken met en gezamenlijk plan per gezin	<p>✓ Binnen de OGGz-aanpak wordt gewerkt met een gezinsplan met daarin opgenomen de doelen, de acties en wie wat wanneer doet. In gezamenlijke zorgoverleggen met ketenpartners en bij voorkeur met de ouders zelf wordt de voortgang van de uitvoering besproken. LET OP: De gemeente en één netwerkpartner geven aan dat niet is geregeld dat netwerkpartners de doelen van het gezinsplan leidend laten zijn voor hun handelen.</p>
	Uitgangspunt bij de aanpak is dat deze betrekking heeft op de problemen van alle gezinsleden en op alle leefgebieden	<p>✓ De OGGz aanpak is een integrale aanpak. Als er sprake is van problemen bij de ouders hebben die ook vaak een weerslag op de andere gezinsleden. In samenhang wordt met alle betrokkenen naar de problemen op de verschillende leefgebieden gekeken en behandeld.</p>

Vervolg bevindingen toezichtonderzoek

Aanpak		
Criteria	Indicatoren	Bevindingen
Vasthoudend	Uitgangspunt bij de aanpak is dat outreachend wordt gewerkt	✓ Er bestaan geprotocolleerde afspraken over het actief en outreachend opzoeken van aangemelde gezinnen binnen bepaalde tijd. Dit betekent dat OGGz medewerkers actief de cliënten thuis gaan bezoeken.
	Uitgangspunt bij de aanpak is dat het gezin niet wordt losgelaten	✓ In principe wordt het gezin pas losgelaten als de doelen voor het gezin worden behaald, tenzij het gezin verhuist naar een andere gemeente. Drang en dwang maken daarbij onderdeel uit van de aanpak. LET OP: De gemeente geeft aan dat ook wordt afgesloten als de maximale duur van de aanpak is bereikt en als het gezin niet meer wil meewerken / niet openstaat voor hulpverlening. Dit laatste lijkt in tegenspraak met de doelgroep van de OGGz-aanpak, namelijk zorgmijders.

Samenwerking		
Criteria	Indicatoren	Bevindingen
Coördinatie	De gemeente voert regie op de aanpak voor GGSR	✓ De gemeente financiert een aantal maatschappelijke organisaties die participeren in de OGGz-aanpak en financiert de onafhankelijke voorzitter van het OGGz-netwerk.
	Bij stagnatie van de intensieve zorg en ondersteuning op casusniveau zijn opschalingsmogelijkheden geregeld	✓ De gemeente geeft aan dat er opschalingsmogelijkheden zijn bij stagnatie van de intensieve zorg en ondersteuning.
Benodigde partijen werken mee aan de aanpak	Alle partijen die relevant zijn, zijn verbonden aan de aanpak	✓ Vrijwel alle partijen die relevant zijn op het gebied van gezin, wonen, werk/inkomen, gezondheid en veiligheid worden genoemd. LET OP: Het onderwijs ontbreekt als relevante partij die verbonden is aan de aanpak.
	Er zijn samenwerkingsafspraken gemaakt over de aanpak	✓ In het 'Regionaal Convenant OGGz' zijn de samenwerkingsafspraken over de aanpak vastgelegd en ondertekend door de betrokken partijen.
	De netwerkpartners geven hun medewerkers de bevoegdheid om beslissingen te nemen over de intensieve zorg en ondersteuning voor de gezinnen	✓ Alle ondervraagden geven aan dat de medewerkers van de netwerkpartners rondom het gezin de bevoegdheid hebben om beslissingen te nemen. In het 'Regionaal Convenant OGGz' is opgenomen dat de convenantpartijen dienen uit te gaan van het belang van cliënten en/of zijn, dan wel haar omgeving. Verder zijn de partijen gehouden de in het netwerk overeengekomen maatregelen te zullen uitvoeren, helpen uitvoeren dan wel daarbij te ondersteunen. De netwerkpartners geven verder aan dat ieder vanuit de eigen professionaliteit mag beslissen in een casus.
Toereikende informatie	Netwerkpartners hebben afspraken gemaakt over het actief delen van informatie	✓ Het 'Regionaal Convenant OGGz' bevat een bijlage met een privacyreglement, waarin ook afspraken zijn opgenomen over het vastleggen en delen van informatie. LET OP: Ondanks het privacyreglement ondervinden de netwerkpartners problemen met uitwisselen van informatie. Als voorbeeld wordt genoemd het verkrijgen van inhoudelijke informatie van de jGGZ. De strenge eisen die de jGGZ stelt maakt het werken met gezinsdoelen soms ingewikkeld/onmogelijk.

Vervolg bevindingen toezichtonderzoek

Continu		
Criteria	Indicatoren	Bevindingen
De duur van de aanpak is toereikend	De afspraak is dat de intensieve zorg en ondersteuning doorlopen totdat de problemen zijn opgelost of beheersbaar zijn	X De gemeente geeft aan dat de aanpak maximaal een jaar mag duren.
De aanpak is flexibel	Netwerkpartners zorgen voor beschikbaarheid van zorg en ondersteuning voor de gezinnen binnen de aanpak	✓ De netwerkpartners geven aan dat er duidelijke en goede afspraken zijn met ketenpartners over de snelheid van de te leveren zorg. LET OP: Op het moment dat het gezin wordt overgeheveld naar de reguliere zorg ontstaan volgens een van de netwerkpartners wel eens wachtlijsten. Ook de indicatie door het CIZ kan leiden tot vertraging.
De aanpak krijgt indien nodig een vervolg	Netwerkpartners hebben de afspraak gemaakt dat de intensieve zorg en ondersteuning indien nodig een vervolg kunnen krijgen	✓ Cliënten worden gevolgd. Na 3 maanden en na 6 maanden worden de gezinnen besproken in het OGGz-netwerk. Als het niet lukt in de reguliere zorg, wordt de OGGz-aanpak opnieuw ingezet.